

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmen ve akademisyenlerin algıladığı liderlik tarzları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemek ve örgütsel bağlılık ile algılanan liderlik tarzlarının cinsiyete, öğrenim durumuna, eğitim verdiği kademe ve mesleki deneyim süresine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemektir.

Araştırmada öğretmen ve akademisyenlerin örgütsel bağlılığı araştırmanın bağımlı değişkenini, algıladıkları liderlik tarzları araştırmanın bağımsız değişkenini, cinsiyet, öğrenim durumu, eğitim verdikleri kademe ve mesleki deneyim süreleri de araştırmanın demografik değişkenini oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı olan “anket” üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; araştırmaya katılan öğretmen ve akademisyenlere ilişkin kişisel bilgiler, ikinci bölümde; Allen ve Meyer tarafından geliştirilen “Üç Boyutlu Örgütsel Bağlılık Ölçeği”, üçüncü bölümde ise; Bass ve AVALIO tarafından geliştirilen “Çok Faktörlü Liderlik (MLQ) Anketi” kullanılmıştır.

Araştırmanın evreni, Kırıkkale ilindeki 104 okulda (ilk-orta-lise) görev yapmakta olan 2570 öğretmenden ve İstanbul Kültür Üniversitesi ile Yalova Üniversitesinde görev yapmakta olan akademisyenlerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlemek için Kırıkkale İl Milli Eğitim Müdürlüğünden resmi yollarla alınan okulların sıralı tam listesinden, kolaylama örneklem yoluyla 15 okul seçilmiştir. Araştırmanın örneklemini bu okullarda/üniversitelerde görev yapan 489 öğretmen/akademisyenden oluşmaktadır.

Araştırmanın sonuçlarına göre, algılanan dönüşümcü liderliğin duygusal bağlılıkla ilişkisi algılanan etkileşimci liderliğin duygusal bağlılıkla ilişkisinden daha yüksek, algılanan dönüşümcü liderliğin devam bağlılığıyla ilişkisi algılanan etkileşimci liderliğin devam bağlılığıyla ilişkisinden daha düşük ve algılanan dönüşümcü liderliğin minnet bağlılığıyla ilişkisi ile algılanan etkileşimci liderliğin minnet bağlılığıyla ilişkisinin benzer oranda olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Öğretmen ve akademisyenlerin örgütsel bağlılık düzeyi alt boyutlarına ilişkin dağılım incelendiğinde; duygusal bağlılık tutumları cinsiyete, öğrenim durumlarına ve mesleki deneyim sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermezken eğitim verdikleri kademe ve mesleki deneyim sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Devam bağlılığı tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermezken, öğrenim durumuna, eğitim verdikleri kademe ve mesleki deneyim sürelerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Minnet bağlılığı tutumları ise cinsiyete, eğitim kademesine ve mesleki deneyim sürelerine göre anlamlı farklılıklar gösterirken, öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmen ve akademisyenlerin algıladığı dönüşümcü liderlik tarzı; cinsiyet, öğrenim durumu ve mesleki deneyim süresine göre anlamlı bir farklılık göstermezken eğitim kademesine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Algılanan etkileşimci liderlik tarzı ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermezken öğrenim durumu, eğitim kademesi ve mesleki deneyim süresine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Örgütsel Bağlılık, Dönüşümcü Liderlik, Etkileşimci Liderlik, Duygusal Bağlılık, Devam Bağlılığı, Minnet Bağlılığı

ABSTRACT

The aim of this research is to investigate the relationship between teachers' and academicians' perception in leadership styles and organizational commitment and then to define whether organizational commitment and perceived leadership styles differentiate according to gender, educational status, teaching level, and experience.

In the research, the organizational commitment of the teachers and academicians forms the dependent variable, their perception in leadership style forms independent variable, and their gender, educational status, teaching level and experience forms demographic variable.

A questionnaire, as a data collection tool used in this research, which was composed of three parts. The first part of the questionnaire included demographic information of the participants; the second part included "Three Dimensional Organizational Questionnaire" developed by Allen and Meyer; the last part of the questionnaire included "Multifactor Leadership Questionnaire (MLQ)" developed by Bass and AVALIO.

The universe of the research is composed of 2570 teachers working at 104 schools (primary, secondary and high schools) in Kırıkkale and academicians working at Istanbul Kültür University and Yalova University. In order to determine the sample of the research, 15 schools were chosen from the sequential full list received from Kırıkkale Provincial Directorate of National Education formally via convenience sampling method. The sample of the research consists of these 489 teachers/academicians working at those schools/universities.

According to the results of the study, the correlation between perceived transformational leadership and affective commitment is found higher than the correlation between perceived transactional leadership and affective commitment, correlation between perceived transformational leadership and continuence commitment is found lower than the correlation between perceived transactional leadership with continuence commitment and correlation between perceived transformational leadership with normative commitment is found similar to the correlation between perceived transactional leadership and normative commitment.

When we investigate the 9 sub-dimensions of teachers' and academicians' organizational commitment, we see that while affective commitment attitudes doesn't show any significant difference in gender, educational status and experience differs in educational grade significantly. As continuence commitment attitudes doesn't show difference much by gender, it shows difference in terms of educational status, teaching level, and experience. Although normative commitment shows difference by gender, educational grade and experience significantly, this doesn't show great difference in terms of educational status.

In addition, it was revealed that there is a positive correlation between the teachers' and academicians' perceiving leadership styles and organizational commitment.

Key Words: Leadership, Organizational Commitment, Transformational Leadership, Transactional Leadership, Affective Commitment, Continuence Commitment, Normative Commitment.